

Слюсаренко Н.В.

**ОРГАНИЗАЦИЯ ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ С УЧЕНИКАМИ
С УЧЕТОМ ГЕНДЕРНЫХ АСПЕКТОВ**

Статья посвящена организации полового и гендерного воспитания мальчиков и девочек в условиях современной общеобразовательной школы. Даны рекомендации по проведению этой работы с учениками разных возрастных групп.

Ключевые слова: учебно-воспитательный процесс, половое воспитание, гендерное воспитание.

Slusarenko N.V.

**ORGANIZATION OF PUPILS' CHARACTER BUILDING
WITH ACCOUNT OF GENDER ASPECTS**

The article is devoted to the organization of sex and gender education of boys and girls under the conditions of modern secondary school. The author gives certain recommendations of work performance with pupils of different age-groups.

Key words: school training, sex education, gender education.

УДК 37.037:355.233.22

Городинська І.В.

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
СТАРШОКЛАСНИКІВ ЛІЦЕЇВ ТА ГІМНАЗІЙ У ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ**

У статті теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічні умови, що забезпечують ефективність фізичного виховання старшокласників ліцеїв та гімназій у позакласній роботі.

Ключові слова: організаційно-педагогічні умови, фізичне виховання, позакласна робота.

Актуальність, постановка проблеми. Проблеми вдосконалення системи фізичного виховання учнівської молоді набувають особливої актуальності в нових соціально-економічних умовах.

Аналіз процесів фізичного становлення й розвитку особистості школярів спонукає до перегляду й перебудови організаційно-методичних основ і змісту фізичного виховання. Особливої значущості розв'язання означених проблем набуває у специфічних умовах інтенсифікації навчального процесу ліцеїв та гімназій, що викликає перенапругу фізіологічних систем учнів, зняти яку у спромозі систематичні заняття фізичними вправами.

Питанням вивчення функціонального стану учнів ліцеїв та гімназій присвячені роботи Т.Гнітецької, Н.Гребняка, В.Машиністова, В.Єрмакова, Л.Завацької, І.Ляхової, В.Семенюка, О.Філінкової та ін.

Цільовою комплексною програмою “Фізичне виховання – здоров’я нації” передбачено проведення в закладах освіти трьох уроків фізичної культури на тиждень, бо, як свідчить практика, два обов’язкових уроки не задовольняють потреб організму в руховій активності. Однак за даними досліджень О.Качерова, І.Козетова, Ю.Тупиці, збільшення обсягу рухової активності учнів навіть за рахунок третього уроку фізичної культури не забезпечують номінальну біологічну потребу організму в рухах.

Необхідні пошуки і впровадження нових ефективних форм і методів фізичного виховання школярів у закладах освіти взагалі і в ліцеях та гімназіях, зокрема.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати організаційно-педагогічні умови, що забезпечують ефективність фізичного виховання старшокласників ліцеїв та гімназій у позакласній роботі.

Обговорення результатів. Вивчення сучасного досвіду та узагальнення теоретичних результатів досліджень у галузі фізичного виховання в процесі позакласної роботи свідчать, що її ефективність значною мірою залежить від створення й дотримання певних організаційно-педагогічних умов, за яких досягається взаємозв'язок різних компонентів цієї роботи.

Під організаційно-педагогічними умовами ми розуміємо зовнішні стосовно особистості учня обставини середовища навчання та виховання, які спонукають до якісних змін особистості учня. Організаційно-педагогічні умови – це спосіб формування, а фізичне виховання – процес і результат відповідного формування, що переживається суб'єктивно.

У результаті аналізу теорії та практики досліджуваної проблеми нами було виявлено організаційно-педагогічні умови, що дозволяють розглядати позакласну роботу в ліцеях та гімназіях як діяльність, що має значний виховний потенціал для вирішення сучасних завдань фізичного виховання в цих закладах.

Однією з важливих умов ефективності фізичного виховання у позакласній роботі є **формування в старшокласників ліцеїв та гімназій позитивного ставлення до занять фізичною культурою в позакласній роботі.**

Ми вважаємо, що вирішення проблеми впровадження фізичної культури як невід'ємної частини здорового способу життя в повсякденний побут старшокласників неможливе без розвитку їх позитивного ставлення до фізкультурно-оздоровчої діяльності.

Позитивне ставлення учнів ліцеїв та гімназій до занять фізичною культурою може бути вироблене, по-перше, через *формування звички та стійкого інтересу до систематичних занять фізичною культурою*, по-друге, *через пошук та визначення життєвих цінностей* (здоров'я, фізична досконалість тощо).

У психолого-педагогічній науці інтерес розглядається як форма вияву пізнавальної потреби, що забезпечує спрямованість особистості на усвідомлення мети діяльності й тим самим сприяє орієнтації, ознайомленню з новими фактами, більш повному і глибокому відображенню дійсності “... інтереси – результат формування особистості. Вони супроводжують її розвиток і сприяють йому” [1].

Загалом процес формування інтересу до фізичної культури та спорту пов'язаний, з одного боку, із створенням умов – наявність секцій, гуртків, проведення конкурсів, змагань; з іншого – з виявленням інтересів, із включенням старшокласників у діяльність, що відповідає їх спортивно-оздоровчим інтересам.

За твердженням М.Фіцули, позитивний вплив фізичних вправ можливий лише за умови їх систематичного виконання, що переростає в звичку і потребу. Для формування такої потреби, на думку науковця, необхідно пробудити в учнях інтерес до занять фізичною культурою і вчасно заохотити їх до різних видів фізкультурно-оздоровчої діяльності [10].

Фізкультурно-оздоровча активність учнів – ключова ланка в процесі формування звички та стійкого інтересу до систематичних занять фізичною культурою. Активність особистості В.Семеренський розуміє, як здатність людини брати участь у суспільно значущих змінах на основі засвоєння багатств матеріальної й духовної культури [7]. Тому, на наш погляд, фізкультурно-оздоровча активність – це внутрішнє прагнення учня до активної участі в різних видах фізкультурно-спортивної діяльності та пошук ним самостійних шляхів свого фізичного вдосконалення.

За твердженням Г.Лещенко, активність учнів залежить від мотивів. Важливою метою виховної діяльності є забезпечення позитивної мотивації особистісного вдосконалення. Тому перед сучасною школою стоїть проблема формування дійових мотивів, прищеплення інтересу та потреби до систематичних занять фізичною культурою. Зробити це можна, тільки усунувши жорстку регламентацію, яка стримує ініціативу, самостійність і творчість вчителя та учнів, підриває інтерес до занять [5].

У сучасних публікаціях, присвячених удосконаленню фізичного виховання, акцентується на вирішенні проблеми формування в дітей і молоді ціннісних орієнтацій, потреб, прагнень і мотивів до занять фізичною культурою [1; 4]. В.Бальсевич, розглядаючи

питання фізичної активності учнів, обґрунтовує положення про те, що особливістю фізичного виховання є формування особистісного ставлення, прагнення вихованців до занять фізичними вправами [1]. Сутність поняття “прагнення” О.Козленко розглядає як потрібні відношення, в яких предметний зміст значно згорнутий або ж такі, у яких діяльнісна сторона яскраво виражена [4].

Зазначимо, що позитивне ставлення старшокласників ліцеїв та гімназій до занять фізичною культурою має формуватися через усвідомлення вихованцями потреби у своєму здоров’ї, яке визнається одним із найважливіших соціальних чинників здоров’я суспільства взагалі, створення сприятливих екологічних умов, ефективної системи виховання, освіти і організації виробництва. Під “здоров’ям” розуміють динамічний стан людини, що забезпечує її повноцінне біосоціальне функціонування, фізичну та інтелектуальну працездатність, а також здатність до пристосування в довіллі. Слово “health” (здоров’я) походить від англійського “whole” (“хул” – цілий, цілісний), що означає завершеність, досконалість організації, тобто життєву надійність, гармонію функцій, енергію і свободу від будь-яких напружень, скутості [8].

Однією з педагогічних умов ефективної організації фізичного виховання учнів ліцеїв та гімназій є **систематичне використання у навчально-виховному процесі освітньо-виховних можливостей міжпредметних зв’язків профільних дисциплін у ліцеях та поглиблених курсів навчання у гімназіях.**

Теоретичний аналіз проблеми дослідження засвідчив, що основною відмінністю ліцеїв і гімназій від загальноосвітніх навчальних закладів освіти є характер навчальної діяльності. Якщо навчання в загальноосвітніх закладах освіти акцентується на засвоєння учнями предметів тільки загальноосвітнього характеру, то навчання в гімназії має специфічний напрям на поглиблене навчання окремих дисциплін, у ліцеї – прикладний, орієнтований на певні профілі, що тісно пов’язані з відповідними вузами.

Профіль навчання – це спосіб організації диференційованого навчання, який передбачає поглиблене і професійно-орієнтоване вивчення циклу споріднених предметів. Засвоєння змісту освіти має, по-перше, забезпечувати загальноосвітню підготовку учнів, по-друге, спеціалізовану поглиблену підготовку до майбутньої професійної діяльності. Особливості вивчення предметів – більш глибоке і повне опанування понять, законів, теорій, передбачених стандартом освіти; дотримання системного викладу навчального матеріалу, його логічного впорядкування; широке використання знань зі споріднених предметів, застосування активних методів навчання; організація дослідницької, проектної діяльності учнів.

Тому в контексті нашого дослідження важливим було визначити освітньо-виховні можливості міжпредметних зв’язків профільних дисциплін ліцеїв та поглиблених курсів навчання гімназій у галузі фізичної культури.

Особливості міжпредметних зв’язків у викладанні фізичної культури визначаються сучасними загальними цілями виховання, спрямованими на моральне, фізичне, естетичне вдосконалення особистості.

Однак ми враховували також, що фізична культура як кожна навчальна дисципліна має свою структуру, порушення якої лише задля міжпредметних зв’язків може призвести до ломки внутрішньопредметного взаємозв’язку понять, системності предметних знань. Ми розв’язували означену проблему через творче використання кожним учителем тих базисних компонентів і можливостей профільних дисциплін та поглиблених курсів навчання, які дають програми гімназій і ліцеїв (у тому числі авторські). Вони орієнтують кожного вчителя на осмислення, активізацію і творче застосування інтегрованих знань при формуванні вмінь та навичок здорового образу життя, фізичного загартування тощо.

Ми розглядаємо міжпредметні зв’язки профільних дисциплін ліцеїв та поглиблених курсів навчання гімназій як конкретну педагогічну умову, дотримання якої сприяє ефективному вирішенню завдань фізичного виховання учнів ліцеїв та гімназій у позакласній роботі.

Наступною умовою ефективності фізичного виховання є **набуття старшокласниками необхідного досвіду фізичного самовдосконалення в процесі позакласної роботи.**

Теорія та практика фізичного виховання показує, що самоорганізація учнів у цій галузі сприяє повнішому розкриттю їх потенційних можливостей, забезпечує формування в них інтересу до занять фізичною культурою та спортом, активізує мислення, спонукає до більш глибокого засвоєння програмного матеріалу з теоретичних основ фізичного виховання та формування вмінь активно набувати знання.

Дослідники В.Рощенко, В.Столітенко стверджують, що самостійні заняття фізичними вправами допомагають учням позбутися деяких фізичних вад, збільшити рухову активність, сприяють успішному опануванню програми з фізичної культури [6].

Самоорганізацію ми розглядаємо як період інтенсивного самоусвідомленого й саморегульованого процесу саморозвитку старшокласників, у якому вчитель фізичної культури виступає в ролі консультанта-помічника в набутті учнями необхідних умінь та навичок самостійної роботи в галузі фізичної культури.

Самоорганізація в сфері фізичної культури здійснюється шляхом виконання учнями *самостійних занять*, до яких належать: ранкова гігієнічна гімнастика, ігри в режимі дня, загартування, виконання домашніх завдань з фізичної культури та здійснення *контролю свого фізичного і функціонального розвитку*.

Вибір форми самостійних занять визначається індивідуальними інтересами, здібностями, умовами життя та “модю” на ті чи інші фізкультурні захоплення. Завдання вчителя – коректно й тактовно спрямовувати та формувати індивідуальні інтереси та прагнення старшокласників до фізичного вдосконалення.

Індивідуальні захоплення можуть бути найрізноманітнішими. Однак жоден з видів фізичних вправ, узятий у відриві від інших, навіть при наполегливих тренуваннях, не може гарантувати повноцінного фізичного розвитку і здоров'я. Лише в поєднанні з іншими елементами фізичної та загальної культури він стає дійовим фактором досягнення фізичної досконалості.

Як свідчить практика фізичного виховання, більшість учнів не займаються самостійно фізичними вправами через відсутність спеціальних знань та умінь у цій галузі, доступних рекомендацій і навчальних посібників з питань методики проведення самостійних занять. Тому, на наш погляд, необхідно розробити й цілеспрямовано застосувати комплекс педагогічних засобів, що забезпечив би надання старшокласникам допомоги у набутті знань та формуванні вмінь здійснення самостійної роботи з фізичної культури з метою фізичного вдосконалення у процесі позакласної роботи.

Наступною важливою умовою є **впровадження ефективних форм позакласної роботи в цілісну систему фізичного виховання старшокласників ліцеїв та гімназій.**

Як свідчить практика фізичного виховання, однією з дієвих форм позакласної роботи з фізичного виховання є *заняття у фізкультурних гуртках, спортивних секціях* з окремих видів спорту: баскетболу, волейболу, футболу, легкої атлетики тощо, *групах здоров'я, групах загальної фізичної підготовки*.

Залучення учнів до означених форм позакласної роботи сприяє підвищенню рухової активності учнів; свідомому ставленню до фізичної культури, а в цілому і до стану свого здоров'я; вихованню потреби до занять фізичною культурою і спортом; удосконаленню рухових умінь та навичок.

Групи загальної фізичної підготовки (ЗФП) створюються для учнів, які бажають займатися фізичною культурою, а також для учнів підготовчої медичної групи. Головне завдання групи ЗФП – прилучити учнів до систематичних занять фізичною культурою. Заняття здійснюються 1–2 рази на тиждень по 45–60 хв.

Основний зміст занять у групах ЗФП – різнобічна фізична підготовка, що також включає гуртки: з бадмінтону, акробатики, художньої або ритмічної гімнастики, спортивного орієнтування та ін.

Спортивні секції створюються для учнів основної медичної групи, які бажають займатися окремим видом спорту. Однак, такими видами спорту як настільний теніс, бадмінтон, волейбол, художня гімнастика можуть займатися і учні підготовчої медичної групи (із дозволу лікаря). Заняття у спортивних секціях здійснюються 2–3 рази на тиждень по 1–2 год.

Заняття різноманітними видами спорту включають декілька етапів: початкову підготовку, навчально-тренувальний етап і період спортивного удосконалення. Тривалість кожного з цих етапів у середньому 1–3 роки. Вона залежить від багатьох причин: індивідуальних здібностей і можливостей учнів, фізичного розвитку, стану фізичних якостей (сили, витривалості, швидкості, спритності, гнучкості), успішності оволодіння технікою даного виду спорту тощо.

Для широкого залучення учнів до занять у спортивних секціях і гуртках слід практикувати такі популярні у старшокласників види спорту як атлетична гімнастика – *бодібілдинг* – система вправ з обтяженнями з метою досягнення довшої будови тіла; *пауліфтинг* – силове триборство (вправи зі штангою: жим лежачи, присідання, тяга); *ритмічна гімнастика* – один із різновидів гімнастики, змістом якої є виконання різноманітних простих за технікою фізичних вправ (загальнорозвиваючих, танцювальних тощо); *шейпінг* – система занять фізичними вправами для дівчат, що включає ритмічну гімнастику та індивідуальну роботу з атлетизму з метою формування красивої фігури з орієнтуванням на обрану модель та інші.

Наступна форма позакласної роботи з фізичного виховання – *масові фізкультурно-оздоровчі й спортивні заходи*. Передова педагогічна практика свідчить, що при проведенні таких заходів слід дотримуватися декількох практичних порад:

- при складанні програм і сценаріїв масових заходів значна увага має приділятися оформленню та урочистості ритуалів, що емоційно позитивно впливають на учасників заходів;

- для досягнення кінцевого результату – виховання звички до самостійного проведення занять фізичними вправами – важливою є не стільки участь у будь-якому заході, скільки процес підготовки до нього (сам захід виступає як мотив);

- ефективність проведення посилюється, якщо учасників залучити до складання змісту заходів: ігор, вікторин, конкурсів;

- виступи учнів потребують тривалої підготовки (особливо у змаганнях), інакше вони викликають переважно негативні емоції і можуть назавжди відбити бажання займатися фізичними вправами;

- справжньої масової участі учнів у заходах треба досягати через велику різноманітність фрагментів;

- у всіх заходах необхідно створювати умови для вивчення можливостей учнів, їхніх нахилів, моральних і вольових якостей;

- у проведенні всіх заходів треба враховувати міжпредметні зв'язки, це – найбільш дійовий і перспективний шлях залучити до розв'язання проблем фізичного виховання педагогічний колектив ліцею чи гімназії;

- після закінчення заходів необхідно підводити кожного разу підсумки. Це стимулює учасників, сприяє зростанню інтересу до фізкультури і спорту [9].

Використання елементів змагань у позакласній роботі з фізичного виховання відкриває широкі можливості для підвищення емоційного тону й активності учнів.

У межах позакласної роботи з фізичного виховання в ліцеях та гімназіях використання змагальних форм занять підпорядковано, передусім, логіці педагогічного процесу, його якості, розв'язанню освітніх і виховних завдань. Тут змагальні форми занять – не стільки спосіб досягнення спортивної перемоги або значного спортивного результату, скільки засіб емоційного наповнення спілкування, здорового відпочинку та розваги [9].

Будь-які змагання мають проводитися таким чином, щоб і глядачі бажали взяти в них участь разом зі своїми друзями, сім'ями. Обов'язковими умовами цього процесу є яскраве

оформлення місць проведення змагань; виставлення стендів про історію команд, фотографій гравців; організація виставок спортивної атрибутики; виступи перед глядачами коментаторів, ветеранів спорту; проведення конкурсів, вікторин; змістовне музичне оформлення змагань.

Б.Шиян розділяє змагання на некласифікаційні та класифікаційні. Класифікаційні змагання, підкреслює дослідник, це ті, які проводяться згідно зі спортивною класифікацією і правилами змагань, вимагають тривалої, послідовної роботи. Тому у змаганнях з ряду видів легкої атлетики, гімнастики, волейболу, баскетболу бере участь незначна частина учнів. У зв'язку з цим доцільно проводити так звані некласифікаційні змагання. Участь в них не дає права на присвоєння розрядів, оскільки: 1) вони не передбачені спортивною класифікацією; 2) їхня програма певним чином відхиляється від класифікації; 3) при їх проведенні інколи порушуються правила змагань. До таких змагань належать усі міні-ігри на майданчиках невідповідних розмірів, зі скороченням часу, з використанням нестандартного інвентарю, зміненою кількістю гравців, з дозволеним частковим порушенням окремих правил та ін. [9].

Безперечно, система виховних заходів у складі організаційних форм позакласної роботи може бути оптимальною, якщо вона здійснюється шляхом застосування різноманітних методів і методичних прийомів фізичного виховання. Спеціально упорядкована сукупність методів, методичних прийомів, засобів та форм з урахуванням особливостей функціонування ліцеїв та гімназій, а також стану досліджуваної проблеми на практиці, допомогла нам при створенні відповідної методики.

Однією з важливих умов ефективного проведення позакласної роботи з фізичного виховання є **підготовка вчителів до проведення позакласної роботи з фізичного виховання в специфічних умовах ліцеїв та гімназій.**

Як відомо, якість професійної підготовки вчителя оцінюють рівнем його готовності до виконання професійних умінь, навичок. Проблема готовності протягом багатьох років досліджується педагогами (А.Деркач, Г.Костюк, А.Петченко та ін.) та психологами (А.Ганюшкін, М.Дяченко, Л.Кандибович та ін.). Численні підходи до трактування цього поняття зумовлюються завданнями і специфікою діяльності, що вивчається в кожному конкретному дослідженні.

Так, психологи, досліджуючи феномен готовності, вирішують проблему взаємозв'язку між станом її сформованості та ефективністю діяльності особистості. Педагоги виокремлюють чинники, умови та засоби, завдяки яким можна ефективно керувати процесом становлення й розвитку готовності фахівця до професійної діяльності.

Обґрунтовуючи означену умову, ми спираємося на положення про те, що неперервний процес накопичення й оновлення теоретико-методичних знань є важливим критерієм компетентності вчителів фізичної культури, показником їх реальної професійної майстерності, яка включає поряд з вищезначеним такі складові компоненти:

– *цілемотиваційний* – професійно-педагогічну спрямованість і орієнтацію на досягнення високих результатів у роботі; самоактуалізацію і самореалізацію у професійно-педагогічній діяльності;

– *змістовий* – глибокі знання з теорії та методики фізичного виховання, педагогіки, психології, фізіології, гігієни, які розкривають позакласну роботу з фізичного виховання із змістового боку;

– *операційний* – систему умінь та навичок саморозвиваючої та саморегуляційної діяльності, наявність необхідних особистісно-професійних якостей для результативної діяльності.

Висновки. Аналіз теоретичних засад проблеми дослідження, а також вивчення сучасної практики діяльності ліцеїв та гімназій дозволили визначити й обґрунтувати організаційно-педагогічні умови, що забезпечують ефективність фізичного виховання старшокласників ліцеїв і гімназій у позакласній роботі.

Перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми фізичного виховання старшокласників ліцеїв та гімназій у позакласній роботі. Подальшого дослідження потребують проблеми забезпечення особистісно

орієнтованого підходу до фізичного виховання учнів ліцеїв та гімназій, виявлення шляхів його реалізації у специфічних умовах діяльності закладів нового типу, врахування особливостей роботи з учнями різних профілів і підготовки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бальсевич В.К. Концепция альтернативных форм организации физического воспитания детей и молодежи // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 1996. – № 1. – С. 23–25.
2. Городинська І.В. Фізичне виховання старшокласників ліцеїв та гімназій у позакласній роботі / Монографія. – Херсон: Вид-во ХДУ, 2006. – 176с.
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 374с.
4. Козленко О.М. Формування мотивів фізичного вдосконалення у молодших школярів // Фізичне виховання в школі. – 1999. – № 4. – С.29–31.
5. Лещенко Г.А. Деякі аспекти системи шкільного фізичного виховання // Наукові записки. – Випуск 32. Ч.ІІ. – Педагогічні науки. – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2001. – С. 94–96.
6. Рощенко В., Столітенко В. Самостійні заняття учнів фізичними вправами // Фізичне виховання в школі. – 1998. – № 3. – С. 15–16.
7. Семеренський В.І. Народні ігри та їх роль у розвитку творчої активності учнів // Фізичне виховання в школі. – 2000. – № 1. – С.54–55.
8. Теория и методика физического воспитания. В 2-х томах. – Т.1 / Под ред. Т.Ю. Круцевич. – К.: Олимпийская литература, 2003. – 424с.
9. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання. Частина 1. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 272 с.
10. Фіцула М.М. Педагогіка. – К.: Академія, 2000. – 542с.

Городинская И.В.

ОРГАНИЗАЦИОННО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ СТАРШЕКЛАССНИКОВ ЛИЦЕЕВ И ГИМНАЗИЙ ВО ВНЕКЛАССНОЙ РАБОТЕ

В статье теоретически обоснованы организационно-педагогические условия, обеспечивающие эффективность организации физического воспитания старшеклассников лицеев и гимназий во внеклассной работе.

Ключевые слова: организационно-педагогические условия, физическое воспитание, внеклассная работа.

Gorodinska I.V.

ORGANIZATIONAL-PEDAGOGICAL CONDITIONS OF PHYSICAL EDUCATION OF LYCEUMS AND GYMNASIUMS STUDENTS IN THE OUT-OF-SCHOOL WORK

Organizational-pedagogical conditions of physical education of lyceums and gymnasium students in the out-of-school work have been theoretically grounded in the article.

Key words: organizational-pedagogical conditions, physical education, out-of-school work.

УДК 37(09)(477)

Кондратенко Г.М., Рідкоус О.В., Юркова Т.Ф.

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ТРАДИЦІЙ У СІМЕЙНОМУ ВИХОВАННІ

У статті наголошується на важливості сімейного виховання. Аналізуються зміст, форми та методи батьківського впливу.

Ключові слова: сім'я, дитина, цінності, виховання, методи, традиції.

Програма розвитку виховання в системі освіти України на 2003–2012 роки орієнтована на підвищення суспільного статусу освітніх установ, відновлення змісту і структури виховання на основі вітчизняних традицій і сучасного, в тому числі зарубіжного